

Препоръка на Съвета относно
десетте глобални принципа
за борба срещу данъчните
престъпления

**Правни
инструменти на ОИСР**

Този документ се публикува под отговорността на Генералния секретар на ОИСР. Той представлява правен документ на ОИСР и може да съдържа допълнителни материали. Изразените мнения и аргументи, използвани в допълнителните материали, не отразяват непременно официалните възгледи на държавите – членки на ОИСР.

Настоящият документ, както и всички данни и всякакви карти, включени тук, не засягат статута или суверенитета върху която и да било територия, определянето на международните граници и името на която и да било територия, град или област.

За достъп до официалните и актуални текстове на правните документи на ОИСР, както и друга свързана информация, моля, направете справка в сборника с правни инструменти на ОИСР на адрес <http://legalinstruments.oecd.org>.

Моля, цитирайте този документ като:

ОИСР, *Препоръка на Съвета относно десетте глобални принципа за борба срещу данъчните престъпления*, OECD/LEGAL/0469

Серия: Правни инструменти на ОИСР

Автор на снимката: © VAllex/Shutterstock

© OECD 2022

Настоящият документ се предоставя безплатно. Той може да се възпроизвежда и разпространява безплатно, без да се изискват допълнителни разрешения, стига да не се променя по никакъв начин. Той не може да се продава.

Настоящият документ е достъпен на двата официални езика на ОИСР (английски и френски). Той може да бъде преведен на други езици, стига преводът да е означен като „неофициален превод“ и да включва следната декларация за отказ от отговорност: *"Настоящият превод е изготвен от [ИМЕ НА АВТОРА НА ПРЕВОДА] само за информационни цели и ОИСР не може да гарантира точността му. Единствените официални версии са английските и френските текстове, достъпни на уеб страницата на ОИСР <http://legalinstruments.oecd.org>"*

Обща информация

Препоръката относно десетте глобални принципа за борба с данъчните престъпления (наричана по-нататък „Препоръката“) беше приета от заседанието на Съвета на ОИСР на ниво министри на 10 юни 2022 г. по предложение на Комитета по данъчни въпроси (КДВ). Препоръката има за цел да предостави насоки за подпомагане на Членовете и държавите, които не са Членове, които са се присъединили към нея (наричани по-нататък „Поддръжниците“) при разработването или актуализирането на националните си стратегии за справяне с данъчните престъпления, като използват Десетте глобални принципа за борба с данъчните престъпления, въплътени в Препоръката.

Работата на ОИСР за борба с данъчните престъпления и необходимостта от Препоръка

КДВ, чрез своята Работна група за данъчни престъпления и други престъпления (ДИДП), от едно десетилетие работи върху борбата с данъчните престъпления. Десетте глобални принципа, одобрени от КДВ през ноември 2017 г. и ревизирани през месец юни 2021 г., предлагат първия всеобхватен стандарт за борба с данъчните престъпления. Те предоставят десет основни принципа за ефикасно и ефективно предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на данъчни престъпления, както и за възстановяване на приходите от тези престъпления. От 2017 г. насам Десетте глобални принципа са се превърнали в главен елемент от работата на ОИСР по данъчните престъпления, която е съсредоточена върху трите стълба на [Диалога в Осло на ОИСР](#) за борба с незаконните финансови потоци: (i) установяване на стандарти; (ii) изграждане на капацитети; и (iii) оценка и измерване на въздействието.

КДВ актуализира Десетте глобални принципа през 2021 г., за да проучи в детайли новите предизвикателства, като например справянето със специалистите, които позволяват данъчни престъпления и корпоративни престъпления, и насърчаването на международното сътрудничество при възстановяването на активи.

Въз основа на знанията и опита на държавните агенции по света с работата по Десетте глобални принципа и допълнени с успешни казуси и най-добри практики, КДВ се съгласи през 2022 г. да въплъти актуализираните Десет глобални принципа в Препоръка на ОИСР за укрепване на ролята на ОИСР в глобалното определяне на стандартите и изграждане на капацитет в областта на данъчните престъпления и незаконните финансови потоци. Това е област, в която международното сътрудничество и взаимодействие е особено важно предвид надграничния характер на данъчните престъпления и нарастващите трансгранични рискове, породени от злоупотребата с нови технологии, като например виртуални активи и кибератаки.

Процес на разработване на Препоръката

ДИДП обсъди предложението за въплъщаване на Десетте глобални принципа в препоръка на ОИСР на сесията си през месец ноември 2021 г. и разпространи Препоръката за коментари. КДВ одобри Препоръката и предаването ѝ на Съвета за приемане на 11 февруари 2022 г.

Обхват на Препоръката

Препоръката въплъщава Десетте глобални принципа. По този начин тя препоръчва на Поддръжниците да криминализират нарушенията на данъчните закони, да предоставят подходящи санкции, които се прилагат на практика; да разработят стратегия за справяне с данъчните престъпления; и да предоставят на органите за прилагане на законодателството против данъчни престъпления адекватни правомощия за откриване, разследване и наказателно преследване на данъчни престъпления и свързани с тях финансови престъпления, както и за възстановяване на активи, свързани с тези престъпления.

Препоръката освен това препоръчва въвеждането на организационна структура с ясни и определени отговорности с подходящи ресурси, както и ефективни рамки за вътрешно и международно сътрудничество. Тя насърчава данъчните престъпления да бъдат направени предикатни престъпления за изпирането на пари и препоръчва да се гарантира, че правата на

лицата, обект на наказателни данъчни разследвания, са защитени.

Следващи стъпки

Препоръката дава указания на КДВ, чрез ДИДП, да (i) продължи да служи като форум за обмен на информация, опит и диалог между много заинтересовани страни и интердисциплинарен диалог, (ii) да продължи да събира и картографира данни, получени от юрисдикциите, (iii) да продължи изграждането на капацитет, (iv) да изготви доклад за Съвета през 2027 г. относно изпълнението, разпространението и продължаващото значение на Препоръката.

За да разпространи Препоръката, Секретариатът ще я сподели чрез своите средства за комуникация, заинтересовани страни и мрежи и ще я популяризира чрез събития и дейности, например срещи и семинари, провеждани от ДИДП и чрез [Международната академия на ОИСР за разследване на данъчни престъпления](#).

Препоръката е отворена за присъединяване към държави, които не са Членове, като засилва значението на Десетте глобални принципа като глобален стандарт. Няколко държави, които не са Членки, вече са направили самооценка на вътрешните си рамки или са изразили интерес да направят това в бъдеще.

За допълнителна информация, моля, потърсете консултация на следния адрес:
<https://www.oecd.org/tax/crime/>. Информация за връзка: OECD.TaxandCrime@oecd.org.

Прилагане

Практически насоки за прилагане на Препоръката

За да продължи работата си в подкрепа на Поддръжниците при прилагането на Препоръката, под отговорността на КДВ е издадено подробно обяснение за всеки от принципите, включени в Препоръката, под името „Практически насоки за прилагане на Препоръката на ОИСР относно Десетте глобални принципа за борба с данъчните престъпления“ [[C/MIN\(2022\)9/ADD1](#)] и ще бъде актуализирано от КДВ чрез ДИДП, за да остане актуално във времето.

Самооценка спрямо Десетте глобални принципа и модел на развита пригодност

ДИДП е предприела редица дейности в подкрепа на използването и прилагането на Десетте глобални принципа. Много юрисдикции вече са направили самооценка на националните си рамки спрямо Десетте глобални принципа, използвайки съществуващото сравнително проучване за Десетте глобални принципа (разпространено от секретариата на ДИДП сред заинтересованите юрисдикции), както и [Модела за развита пригодност на данъчните престъпления](#), и допринасяйки за работата на [Академията на ОИСР за разследване на данъчни и финансови престъпления](#). Осъзнавайки разликите между юрисдикциите, тази работа позволи на юрисдикциите да сравнят своите правни и оперативни рамки съгласно всеки от Принципите, да измерват и проследяват напредъка и да формулират своите нужди от обучение и изграждане на капацитет с развиващите се юрисдикции.

СЪВЕТЪТ,

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД член 5, буква b) от Конвенцията за Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) от 14 декември 1960 г.;

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД стандартите, разработени от ОИСР в областта на данъчното облагане и борбата срещу подкупването на чуждестранни длъжностни лица, по-конкретно за улесняване на сътрудничеството между данъчните и други правоприлагащи органи;

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД Международните стандарти за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма и разпространението на оръжия („Препоръките на FATF“) на Специалната група за финансови действия, и по-конкретно Препоръка 3 за прилагане на престъплението изпиране на пари към най-широк кръг от предикатни престъпления, включително данъчни престъпления;

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД текущата работа на ОИСР по Диалога в Осло, цялостен подход на правителството за борба с данъчните престъпления и други финансови престъпления;

КАТО ПРИЗНАВА, че борбата с данъчните престъпления става все по-глобална и изисква юрисдикциите да се ангажират в своевременно международно сътрудничество с цел успешно възпиране, разкриване, разследване и наказателно преследване на данъчни престъпления и други финансови престъпления и възстановяване на приходите от тези престъпления;

КАТО ПРИЗНАВА, че пълното използване на механизмите за сътрудничество между данъчните органи и правоприлагащите органи, отговорни за борбата с данъчните престъпления и други финансови престъпления, както на национално, така и на международно ниво, е от решаващо значение за ефективната борба с незаконните финансови потоци;

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че ефективната борба с данъчните престъпления разчита на юрисдикции, които разполагат с ефективни правни, институционални, административни и оперативни рамки за предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на данъчни престъпления и други финансови престъпления и възстановяване на свързани активи;

КАТО ПРИЗНАВА, че Членовете и държавите, които не са Членове, които са се присъединили към тази Препоръка (наричани по-нататък „Поддръжници“) имат различни правни, политически, административни и оперативни рамки за предотвратяване на и борба с данъчните престъпления, чрез които ще прилагат настоящата Препоръка, както и че действията и дейностите, определени като данъчни престъпленията, както и видът наказателни санкции, които се считат за подходящи, няма да бъдат еднакви за всички Поддръжници;

КАТО ОТБЕЛЯЗВА, че настоящата Препоръка въплъщава „Борба с данъчните престъпления – Десетте глобални принципа“, одобрен от Комитета по данъчни въпроси на 10 октомври 2017 г. [[СТРА/CFA\(2017\)75/CONF](#)] и ревизирани на 4 юни 2021 г. [[СТРА/CFA\(2021\)6](#)], който е послужил като основа за самооценката както на Членовете, така и на държавите, които не са Членове;

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД „Практическите насоки за прилагане на „Препоръката относно десетте глобални принципа за борба с данъчните престъпления“ [[C/MIN\(2022\)9/ADD1](#)], разработено от Комитета по данъчни въпроси в подкрепа на Поддръжниците при прилагането на Препоръката и който може да се измени според нуждата от Комитета по данъчни въпроси.

По предложението на Комитета по данъчни въпроси:

I. **СЕ СЪГЛАСЯВА**, че целта на настоящата Препоръка е да предостави насоки за разработване или актуализиране на законовите, институционалните, административните и оперативните рамки, които са в основата на ефективна и ефикасна система за справяне с данъчни престъпления и други финансови престъпления.

II. **СЕ СЪГЛАСЯВА**, че, за целите на настоящата Препоръка:

- **данъчно престъпление** се отнася до поведение, което нарушава данъчен закон и може да бъде разследвано, преследвано и осъдено съгласно наказателни процедури в системата на наказателното правосъдие. то обхваща както нарушенията на задълженията по закона за данъка върху доходите, така и косвените данъчни задължения (например ДДС или ДСУ), но не включва други финансови престъпления, например нарушаване на законите по отношение на митническите и акцизните данъци, корупцията, подкупите или изпирането на пари; и
- **компетентен орган** се отнася до всяка държавна агенция, упълномощена да открива, разследва, преследва и/или отнемане на приходите от данъчни престъпления.

III. ПРЕПОРЪЧВА на Поддръжниците при разработването или актуализирането на вътрешните им рамки за справяне с данъчните престъпления да следват тези Десет глобални принципа:

1. Да се уверят, че данъчните престъпления са криминализирани чрез:
  - a) наличие на законови рамки, които криминализират някои нарушения на данъчните закони от физически лица;
  - b) предоставяне на ефективни наказателни санкции, приложими на практика за физически лица, които нарушават данъчните закони;
  - c) наличие на въведен наказателен режим за юридически лица, извършили данъчни престъпления; и
  - d) гарантиране, че специалистите, които допускат данъчни престъпления, също подлежат на наказателна отговорност;
2. Да разработят стратегия за справяне с данъчните престъпления, която включва:
  - a) идентифициране на съществуващи и възникващи рискове и заплахи; и
  - b) механизми за редовен преглед и мониторинг на изпълнението и ефективността на стратегията;
3. Да гарантират, че компетентните органи имат адекватни правомощия за ефективно разкриване, разследване и наказателно преследване на данъчни престъпления;
4. Да предоставят на компетентните органи адекватни правомощия за замразяване, изземване и конфискуване на активи, свързани с изпълнението на данъчни престъпления, в съответствие с вътрешните си правни рамки;
5. Да въведат организационна структура с определени отговорности за борба с данъчните престъпления и други финансови престъпления;
6. Да осигурят адекватни ресурси на компетентните органи в подкрепа на:
  - a) развитието на стабилни организационни структури и управление;
  - b) подходящото обучение и развитие на персонала; и
  - c) ИТ инфраструктурата, достъпа до данни и използването на подходящи аналитични ресурси.
7. Да определят данъчните престъпления като предикатни престъпления за изпирането на пари;
8. Да създадат ефективни правни, административни, институционални и оперативни рамки за национално междуведомствено сътрудничество, включително:
  - a) докладване и споделяне на информация от данъчните власти относно подозрения за данъчни престъпления и други финансови престъпления, включително корупция,

изпиране на пари и финансиране на тероризъм, произтичащи от изпълнението на техните задължения, на съответните местни правоприлагащи органи и, когато е приложимо, на Звената за финансово разузнаване;

- b) докладване и споделяне на информация между всички подходящи национални органи, включително правоприлагащи органи, по отношение на правоприлагането по данъчни престъпления и други финансови престъпления в рамките на техните съответни мандати; и
- c) механизми за подпомагане на засилени форми на сътрудничество между данъчните власти, компетентните органи и други подходящи национални правоприлагащи органи, отговорни за правоприлагането по финансови престъпления, като например съвместни операции и работни групи, паралелни разследвания, командироване на персонал, форуми за координация и центрове за съвместно разузнаване;

9. Да гарантират, че компетентните органи разполагат с механизми за международно сътрудничество, включително чрез:

- a) осигуряване на достъп до всички международни правни инструменти, свързани с правоприлагането по данъчни и други финансови престъпления;
- b) наличие на адекватни оперативни рамки за ефективно международно сътрудничество, свързано с правоприлагането по данъчни и други финансови престъпления; и

10. Да осигурят основни защиты и права на лицата при налагане на данъчни престъпления и други финансови престъпления, включително чрез гарантиране на основните процедурни и основни права за лицата, заподозрени или обвинени в извършване на данъчни престъпления или други финансови престъпления;

IV. ПРИКАНВА Генералния секретар и Поддръжниците да разпространят настоящата Препоръка.

V. ПРИКАНВА държавите, които не са Поддръжници, да вземат предвид и да се придържат към настоящата Препоръка.

VI. ВЪЗЛАГА на Комитета по данъчни въпроси, чрез своята Работна група за данъчни престъпления и други престъпления, да:

- a) Продължи да служи като форум за обмен на информация относно борбата с данъчните престъпления и други финансови престъпления, включително опита на юрисдикциите с прилагането на настоящата Препоръка, както и да насърчава многостранния и интердисциплинарен диалог за постигане на спазване на данъчното законодателство;
- b) Продължи работата си по събиране и картографиране на данни, получени от самооценките на юрисдикциите спрямо настоящата Препоръка; и във връзка с изграждането на капацитет в борбата срещу данъчните и други финансови престъпления да подкрепя на разпространението и изпълнението на настоящата Препоръка;
- c) Преглежда и актуализира Практическите насоки за прилагане на Препоръката относно Десетте глобални принципа за борба с данъчните престъпления с течение на времето, за да се гарантира, че то остава актуално;
- d) Докладва на Съвета относно прилагането, разпространението и продължаващата актуалност на настоящата Препоръка не по-късно от пет години след приемането ѝ и поне на всеки десет години след това.

За ОИСР

ОИСР е уникален форум, където правителствата работят заедно за справяне с икономическите, социалните и екологичните предизвикателства на глобализацията. ОИСР също е в челните редици на усилията за разбиране и подпомагане на правителствата да отговорят на новите развития и проблеми, като например корпоративното управление, информационната икономика и предизвикателствата на застаряващото население. Организацията предоставя среда, в която правителствата могат да сравняват политически опит, да търсят отговори на общи проблеми, да идентифицират добри практики и да работят за координиране на вътрешните и международните политики.

Държавите членки на ОИСР са: Австралия, Австрия, Белгия, Канада, Чили, Колумбия, Коста Рика, Чехия, Дания, Естония, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Исландия, Ирландия, Израел, Италия, Япония, Корея, Латвия, Литва, Люксембург, Мексико, Нидерландия, Нова Зеландия, Норвегия, Полша, Португалия, Словашката република, Словения, Испания, Швеция, Швейцария, Турция, Обединеното кралство и Съединените щати. Европейският съюз участва в работата на ОИСР.

Правни инструменти на ОИСР

От създаването на ОИСР през 1961 г. в нейната рамка са разработени около 460 материалноправни инструменти. Те включват актове на ОИСР (т.е. Решения и Препоръки, приети от Съвета на ОИСР в съответствие с Конвенцията на ОИСР) и други правни инструменти, разработени в рамките на ОИСР (напр. Декларации, международни споразумения).

Всички материалноправни инструменти на ОИСР, независимо дали са в сила или са отменени, са изброени в онлайн сборника с правни инструменти на ОИСР. Те са представени в пет категории:

- **Решенията** се приемат от Съвета и са правно обвързващи за всички Членове, с изключение на тези, които се въздържат към момента на приемането. Те определят конкретни права и задължения и могат да съдържат механизми за наблюдение.
- **Препоръките** се приемат от Съвета и нямат правно обвързваща сила. Те представляват политически ангажимент към принципите, които съдържат, и представляват очакване, че Поддръжниците ще направят всичко възможно, за да ги прилагат.
- **Съществените заключителни документи** се приемат от отделните изброени Поддръжници, а не от орган на ОИСР, като резултат от министерски срещи, срещи на високо ниво или други срещи в рамките на Организацията. Те обикновено определят общи принципи или дългосрочни цели и имат тържествен характер.
- **Международните споразумения** се договарят и сключват в рамките на Организацията. Те са правно обвързващи за Страните.
- **Споразумения, Договорености и Други:** с течение на времето в рамките на ОИСР са разработени няколко други вида материалноправни инструменти, като например Споразумението за официално подкрепяни експортни кредити, Международната договореност за принципите на морския транспорт и Препоръките на Комитета за подпомагане на развитието (КПР).